

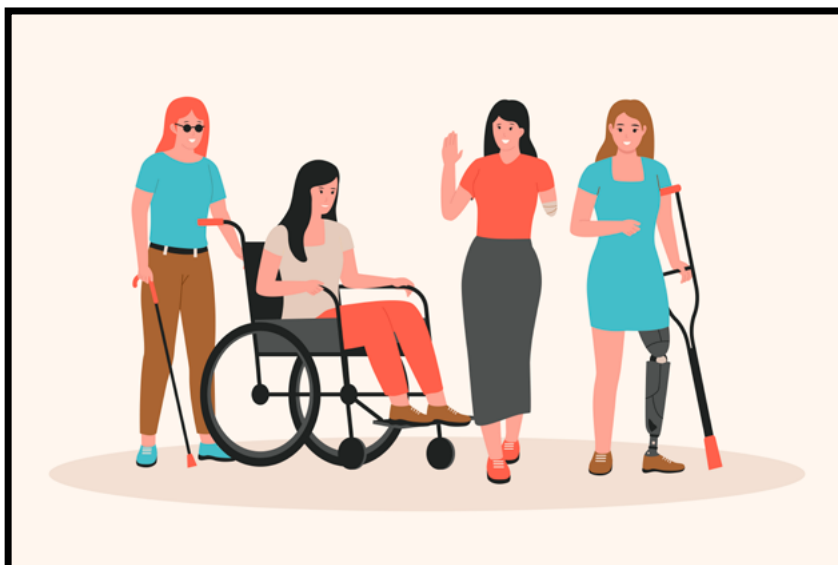
Prepoznavanje nasilja i povreda ravnopravnosti žena s invaliditetom

Brošura

Ova Brošura je izrađena u okviru projekta „Učinimo žene s invaliditetom vidljivim” koji finansira Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava. Sadržaj ove Brošure odgovornost je I MI Boke i ne odražava nužno stavove Ministarstva ljudskih i manjinskih prava.

Žene, djevojke i djevojčice s invaliditetom izložene su **višestrukoj intersekcijskoj diskriminaciji**.

Ova diskriminacija je zbog toga što su **ženskog pola** i imaju **invaliditet**.

Diskriminacija utiče na:

- odrastanje

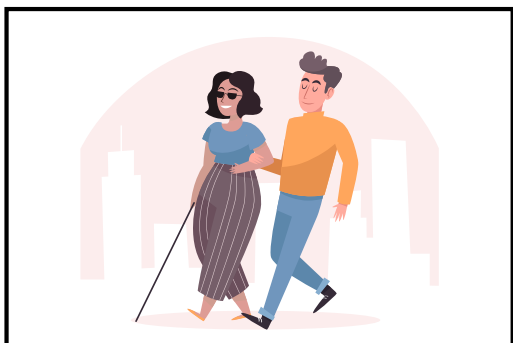
- obrazovanje

- zapošljavanje

- uključivanje u društvo

- vezu ili brak

VIŠESTRUKA DISKRIMINACIJA

Višestruka diskriminacija predstavlja diskriminaciju osobe ili grupe osoba **po dva ili više osnova istovremeno.**

Višestruka diskriminacija je diskriminacija po više ličnih svojstava ili karakteristika odjednom koje **nisu povezane.**

Primjer za višestruku diskriminaciju

Prema ženama s invaliditetom sa sela postoji više predrasuda kad idu kod ginekologa nego prema ženama iz grada, što predstavlja **diskriminaciju po osnovu pola.**

Ima malo ginekoloških ambulanti.

Ginekološke ambulante nisu pristupačne, što je **diskriminacija po osnovu invaliditeta.**

Zato su žene s invaliditetom sa sela višestruko diskriminirane ako žele da budu majke.

INTERSEKCIJSKA DISKRIMINACIJA

Intersekcijska diskriminacija je diskriminacija koja nastupa **po osnovu dva ili više osnova istovremeno.**

Ovo je diskriminacija po više ličnih svojstava i karakteristika odjednom koje su međusobno povezane i **ne mogu se razdvojiti.**

Primjer za intersekcijsku diskriminaciju

Na kraju 2021. godine je bilo puno više žena s invaliditetom koje nisu radile nego muškaraca s invaliditetom. Uzrok tome je **i pol i invaliditet**, ali nije jasno šta je diskriminacija po osnovu pola, a šta po osnovu invaliditeta. One se ne mogu odvojiti.

NASILJE I ZLOSTAVLJANJE NAD ŽENAMA S INVALIDITETOM

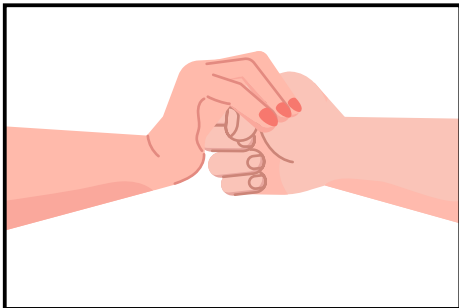
Nad ženama, djevojkama i djevojčicama s invaliditetom se češće vrši **nasilje ili zlostavljanje** zato što imaju **invaliditet**.

Žene s invaliditetom kojima je potrebna pomoć tokom dana da se okupaju, obuku ili hrane **moгу biti u većoj opasnosti od zlostavljanja** jer im mnogo ljudi pomaže.

Ljudi koji im pomažu mogu biti dobri a mogu i vršiti nasilje.
To mogu biti: članovi porodice,
neko ko ih neguje ili lični asistenti.

Svi treba da se borimo protiv nasilja.

Nasilje može da se desi svima.

Nasilje je društveni problem.

VRSTE NASILJA

Fizičko nasilje je upotreba fizičke sile zbog koje djevojčice, djevojke i žene s invaliditetom osjećaju bol ili im je ugrožen život.

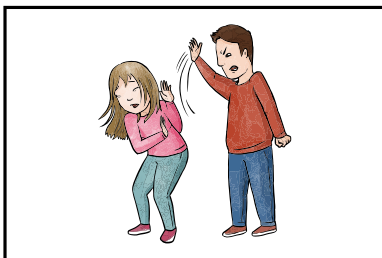
Fizičko nasilje je:

- šamaranje

- guranje

- udaranje

- udaranje nogom

- čupanje

- davljenje

- nanošenje posjekotina

- vezivanje

- ograničavanje kretanja

- uskraćivanje hrane i pića

- davanje psihoaktivnih supstanci
ili neodgovarajuće terapije

Psihičko ili emocionalno nasilje uključuje:

- prijetnje

- ponižavanje

- ismijavanje

- zastrašivanje

- ucjenjivanje

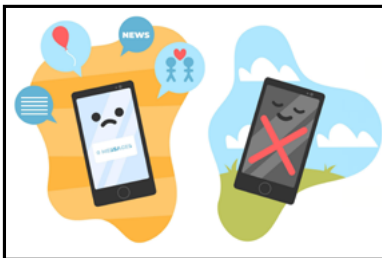
- iznuđivanje

- izolacija

- zabranjivanje pristupa sredstvima informisanja

- kontrolisanje komunikacije s drugim ljudima

Verbalno nasilje je vrijeđanje ili uvredljiv način obraćanja na internetu ili uživo što dovodi do narušavanja mentalnog zdravlja i integriteta djevojčica, djevojaka i žena s invaliditetom.

Verbalno nasilje je:

- vrijeđanje

- psovanje

- nazivanje pogrdnim imenima

- konstantno kritikovanje

Seksualno nasilje je prinudna seksualna aktivnost ili seksualna aktivnost koju ne želite i seksualno uznemiravanje koje izaziva i fizičke i emocionalne povrede djevojčice, djevojke i žene s invaliditetom.

Seksualno nasilje se dešava i među ljudima koji se međusobno poznaju, kao i u porodici, braku ili partnerskoj vezi.

Seksualno nasilje je:

- silovanje

- pokušaj ostvarivanja neželjenog seksualnog kontakta

- neželjeno dodirivanje

- dijeljenje privatnih fotografija i snimaka

- neželjeno izlaganje pornografiji

Ekonomsko nasilje je svako ponašanje na internetu ili uživo, kojim se uskraćuju sredstva i finansije, zabranjuje zaposlenje i gubi pravo na imovinu, novac ili porodično nasljeđe djevojčica, djevojaka i žena s invaliditetom.

Ekonomsko nasilje najčešće dovodi do izolacije žena, urušavanja sigurnosti i stvaranja osjećaja zavisnosti.

Ekonomsko nasilje je:

- kontrolisanje finansija i novca

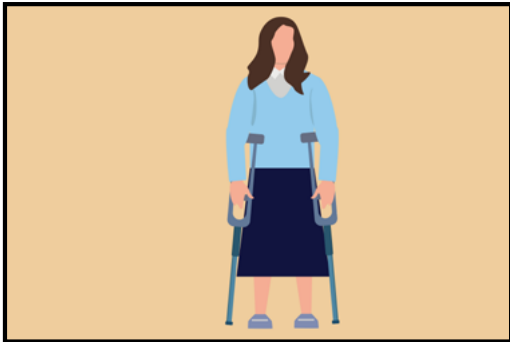
- uskraćivanje osnovnih sredstava za život

- zabrana zaposlenja

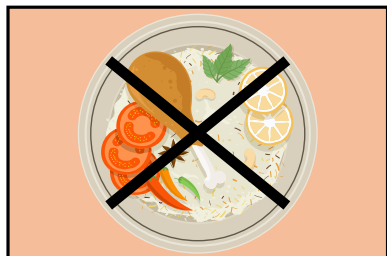
Pasivno nasilje je ponašanje ili aktivnosti koje se ne rade ili odbijaju uraditi, kao i ucjenjivanje koje izaziva direktnu ili indirektnu fizičku ili psihičku štetu.

Zanemarivanje i zapostavljanje su oblici pasivnog nasilja i najčešće podrazumijevaju lošu brigu za zdravlje, higijenu i izgled, kao i zanemarivanje i zapostavljanje ličnih, kućnih i socijalnih potreba djevojčice, djevojke ili žene s invaliditetom.

Emocionalno zanemarivanje predstavlja uskraćivanje pažnje i poštovanja.

Emocionalno zanemarivanje je:

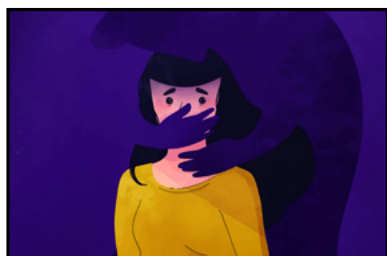
- kad se ne daje hrana ili voda

- kad se ne održava higijena

- kad se ne liječi

- kad se ne poštuje mišljenje

- izazivanje osjećaja stida i krivice

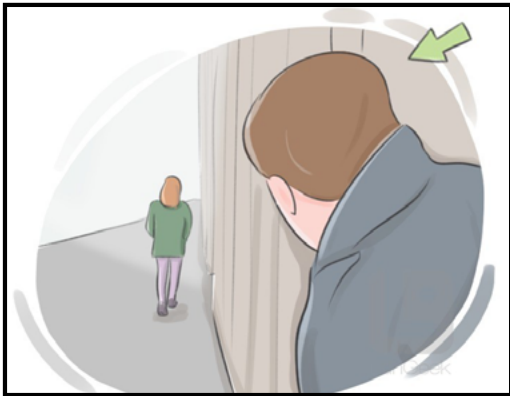

- kad se ne uključuje u porodični i društveni život

Izolacija i kontrolisanje

je nasilje na internetu ili uživo kojim se potpuno ograničava i kontroliše kretanje, kontakti i ponašanje.

Proganjanje i uhođenje

je ponašanje na internetu ili uživo, kada se neko uporno prati, kontaktira i kontroliše.

Ovo dovodi do zastrašivanja i sakrivanja.

Osobe koje se prate ne mogu normalno da funkcionišu.

Progonitelji mogu biti i poznate i nepoznate osobe.

Prijetnje i zastrašivanje

je nasilje na internetu ili uživo, kada se uznemirava i narušava mentalno zdravlje i osjećaj sigurnosti.

Ovo dovodi do toga da djevojčica, djevojka ili žena s invaliditetom živi u stalnom strahu.

Prijetnje treba prijaviti policiji.

Internet nasilje uključuje korišćenje računara za izazivanje, olakšavanje ili prijetnju nasiljem nad ženama.

Ono dovodi do fizičke, seksualne, psihičke ili ekonomske povrede ili patnje.

Internet nasilje je:

- neovlašćeno slanje fotografija
- postavljanje i dijeljenje fotografija žrtve

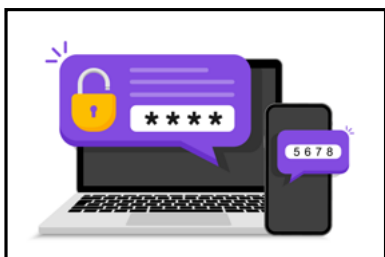
- podsticanje na upotrebu govora mržnje i nasilja

- lažno predstavljanje i slanje poruka u tuđe ime

- slanje prijetnji ili drugog sadržaja koji vrijeđa ličnost žrtve

- krađu i mijenjanje lozinke za e-mail

Još neki oblici nasilja nad ženama s invaliditetom

- sakrivanje ili izolacija žene, djevojke ili djevojčice s invaliditetom
- prijetnje osobe koja vrši nasilje da će ih napustiti i ostaviti same i bez pomoći
- namjerno zastrašivanje (da neće dobiti hranu, njegu...)
- zabrana kontakata sa djecom i prijetnje djecom
- sakrivanje informacija na koje imaju pravo
- postupanje prema njima kao da su djeca
- loša ishrana i loše održavanje lične higijene
- odijevanje neusklađeno sa vremenskim uslovima
- neredovno odvođenje kod ljekara
- krađa novca
- prodaja njihove imovine bez odobrenja
- otvaranje pošte bez znanja ili protiv volje
- potpisivanje dokumenata bez ovlašćenja
- prisiljavanje na boravak u kolicima ili krevetu mimo njene volje
- prekomjerno davanje lijekova ili nedavanje lijekova
- zloupotrebljavanje njenih primanja
- odbijanje tumačenja znakovnog jezika ili pogrešno tumačenje

Nasilje ima mnogo oblika i gotovo nikad nije prisutan samo jedan.
Ponekad je teško prepoznati oblike nasilja.

Znaci da neko trpi nasilje:

- nedostatak komunikacije i kontakta sa prijateljima ili porodicom

- glad, mršavost, dezorijentisanost ili zbunjenost

- vidljive modrice ili rane na tijelu

- nošenje prljave, pocijepane ili krvave odjeće

Kako prepoznati da li trpiš nasilje?

Pitaj sebe:

- Osjećam li strah?

- Osjećam li se bespomoćnom i slabom?

- Imam li fizičke ili neke druge teškoće zbog kojih ranije nisam išla kod ljekara?

Ako imate zdrav odnos sa drugima onda ste:

- ravnopravni

- imate povjerenja

- sigurni ste

- osjećate poštovanje od drugih

- nezavisni ste

Nasilan odnos se zasniva na:

- kontroli

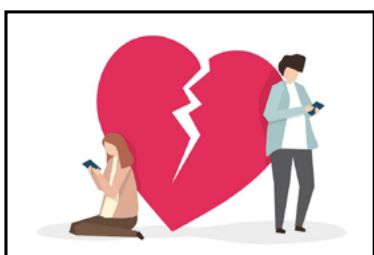
- fizičkom, psihičkom, seksualnom, verbalnom nasilju

- prijetnjama

- zavisnosti

- nepovjerenju

- i svemu zbog čega se ne osjećaš dobro i zdravo

Djevojčice, djevojke i žene s invaliditetom koje su izložene nasilju često misle da su one krive za nasilje ali to nije tačno.

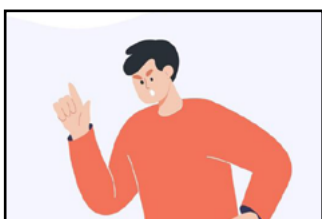
Važno je da znaš:

- nisi jedina i nisi sama

- nisi kriva za nasilje koje trpiš

- za nasilje je odgovoran nasilnik

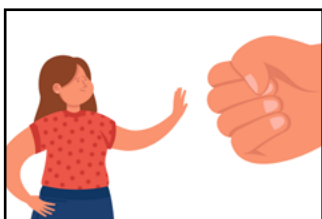
- ne treba da osjećaš sramotu ili stid
da pričaš o tome i potražiš pomoć

- niko nema pravo da te povrjeđuje

- nasilnik može biti svako

- nasilje neće samo od sebe proći
ali se može zaustaviti

- ti zaslužuješ da se osjećaš dobro

Šta raditi u slučaju nasilja?

Obavezno potražiti pomoć i prijaviti!

- Uprava policije – **122**
- SOS za žrtve nasilja u porodici (non-stop) – **080 111 111**
- Zaštitnik ljudskih prava i sloboda – **020 225 395**
- Inicijativa mladih s invaliditetom Boke – I MI Boke (10-20h)
069 504 974 i 068 022 805
- Sigurna ženska kuća SOS telefon (non-stop) – **069 013 321**
- Centar za ženska prava (9-17h radnim danima)
020 664 193 i 067 166 800
- Crnogorski ženski lobi (non-stop) – **020 250 750 i 020 116 666**
- SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica (non-stop)
020 232 254 i 067 805 297
- SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Berane – **068 659 960**
- SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Bijelo Polje – **067 980 072**
- SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Plav – **068 450 452**
- SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Rožaje – **068 851 095**
- SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Ulcinj – **067 501 950**
- Otvoreni Centar Bona Fide Pljevlja – **068 450 140**
- Centar za romske inicijative (non-stop) – **067 104 700**
- Hitni pozivi (Uprava policije, Hitna pomoć i Vatrogasna služba) – **112**

